

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Câteva noțiuni asupra războiului și neutralității, de d-l George Meitani.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II*: Th. C. Lapatti Maria P. Grădișteanu și alții.

Curtea de apel din București, secțiunea II: Alexandrina Em. Grădișteanu cu Creditul funciar rural și alții.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație.*

CATEVA NOȚIUNI

ASUPRA

RĂZBOIULUI ȘI NEUTRALITĂȚII

(URMARE)¹⁾

În primul caz, inamicul are asupra acestor drumuri de fer, aceleași drepturi, pe care le are și asupra celorlalte bunuri aparținând Statului. El poate exploata aceste linii și toate beneficiile sunt pentru el, dar în nici un caz nu poate aliena aceste linii, căci nu dobândește prin ocupațiune proprietatea lor. Întru cât privește materialul drumurilor de fer însă doctrina este împărțită, unii susținând că acest material trebuie considerat ca pradă de război și deci devine proprietatea inamicului, alții susțin din contra că acest material nu poate fi întrebuițat de inamic, decât pentru trebuințele războiului, și nu devine proprietatea sa²⁾.

Dar după modul cum este redactat art. 53 al convenției dela Haga din 1907, relativă la regulile și obiceiurile războiului, se pare că Conferința a adoptat prima părere.

Într'adevăr, art. 53 are două alineate, unul relativ la lucrurile aparținând Statului și pe care beligerantul le poate lua în stăpânire, altele aparținând particularilor. Printre aceste lucruri cari se află pe teritoriul

ocupat și pe care inamicul le poate lua în stăpânire, se află și drumurile de fer; or, pe când în alineatul al doilea, relativ la lucrurile cari aparțin particularilor și pe care inamicul le poate lua, se arată expres că la sfârșitul războiului ele trebuie restituite cu o indemnitate, din contra în ceea ce privește mijloacele de transport și alte lucruri aparținând statului, nu se prevede obligația de a restitui aceste lucruri la sfârșitul războiului, deci se pare că materialul drumurilor de fer aparținând Statului devine proprietatea statului ocupant, afară dacă bine înțeles tractatul de pace nu prevede contrariul.

În al doilea caz, adică atunci când linia aparține unor societăți sau persoane particulare, ea constituie o proprietate privată și ea atare inamicul n'ar trebui să se atingă de ea; cum însă aceste drumuri de fer joacă un mare rol într'un război, s'a admis că chiar în acest caz inamicul are dreptul să uzeze de această linie, să o exploateze chiar, rămânând obligat bineînțeles ca să restituie la sfârșitul războiului linia, materialul și chiar sumele pe care le-a perceput sau o indemnitate reprezentând acele sume³⁾. Convențiile dela Haga relative la obiceiurile războiului, din 1899 și 1907, recunosc formal această distincțiune⁴⁾.

5. Tot astfel or și ce mijloace destinate la transmiterea știrilor, fie pe pământ, fie în aer, pot fi luate de inamic. El le poate distinge chiar pentru a întrerupe comunicațiunile între diferitele trupe, unități militare, orașe cu înaltul comandament. Și în acest caz însă, dacă aceste linii telegrafice, telefonice, aparțin unor particulari, la sfârșitul războiului ele trebuie restituite cu indemnitate, conf. art. 53 al Convenției dela Haga relativă la obiceiurile războiului.

3) V. și Guelle, *Précis de lois de la guerre*, T. II, p. 96.

4) V. și Ernest Lémonon. «La seconde conférence de la Haye», p. 372.

1) V. *Dreptul* No. 77 din 1908.

2) Bonfils, op. cit., p. 598.

6. Inimicul are interes să oprească pe adversarul său de a percepe impozitele pe teritoriul ocupat, micșorându-i astfel forța sa de rezistență. Pe de altă parte, acest inamic ocupator nefind încă suveranul acelui teritoriu, n'ar trebui să perceapă acele impozite. Cum însă administrația trebuie să continue, cum șoselele, podurile, trebuiesc întreținute, se recunoaște ocupatorului substituit în drepturile adversarului său, dreptul de a percepe impozitele destinate la întreținerea în bună stare a teritoriului ocupat și a serviciilor de tot felul din acel loc. În tot cazul, atunci când ocupatorul percepe aceste impozite, aceasta trebuie să se facă, pe cât este cu putință, conform regulilor de percepere și repartizare locale. Prin faptul perceperei, rezultă pentru ocupător obligația de a face toate cheltueile de administrație, pe care eră ținut să le facă guvernul legal ⁵⁾.

7. Se poate întâmpla ca Statul să aibă creanțe în contra particularilor. Oare statul ocupător se poate el substitui în drepturile inimicului său și să ceară datornicilor plata datoriei lor? În această privință Bonfils zice că toată lumea este de acord spre a susține că, ocupătorul poate îndiedica pe debitor de a plăti celui-lalt stat și că ocupătorul nu poate cere plata creanțelor al căror termen n'a expirat încă ⁶⁾. Dar creanțele exigibile sau cari devin exigibile în timpul războiului pot fi ele percepute de ocupător?

Se susține într'o primă părere că inamicul nu poate percepe aceste creanțe, fiindcă conform regulilor de drept civil, plata făcută în alte mâini decât acele ale creditorului nu liberează pe debitor, apoi ocupațiunea fiind un fapt temporar, beligerantul nu se poate substitui în drepturile creditorului; că în fine, orice novatione prin substituire de creditor presupune consimțământul creditorului înlocuit; or războiul nu poate nici să echivaleze, nici să înlocuiască acest consimțământ, fiindcă prin faptul războiului care constituie un raport între două guverne nu se poate presupune că supușii lor au consimțit în mod anticipat a se supune tuturilor violențelor, la care s'ar deda statul ocupator ⁷⁾. Ultimul argument ce se invoacă, este că dacă se permite inimicului să perceapă impozitele, aceasta se mai poate explica prin faptul că impozitele sunt fructe civile, or celelalte creanțe sunt capitaluri cari nu se pot percepe, fiindcă aceasta n'ar fi un act de folosință ei de dispozițiune ⁸⁾.

Intr'o altă părere se susține, din contră, că ocupătorul poate percepe aceste creanțe. Cu toate acestea puțini susținători ai acestui sistem, printre cari Vattel și Bynkershoek, declară că deși suveranul are acest drept, însă siguranța comerțului a făcut pe toată lumea să renunțe la această prerogativă, care dacă ar fi aplicată, ar atinge buna credință publică ⁹⁾.

Astăzi nu mai poate fi nici o discuțiune, de oarece articolul 53 al regulamentului relativ la obiceiurile războiului, din convențiunile dela Haga din 1899 și 1907, prevăd că ocupătorul nu poate percepe decât sumele exigibile, deci dacă în timpul războiului devine exigibilă vreo astfel de creanță, inamicul ocupător poate pretinde plata lor. Această plată este bine făcută în mâinile ocupătorului și mai târziu la facerea păcii, statul creditor nu mai poate pretinde plata acelei creanțe, chiar dacă a rămas în stăpânirea teritoriului care fusese ocupat.

Chiar înainte ca să existe în această privință o regulă înscrisă într'o convențiune, se admisesse că debitorul care făcuse plata în mâna ocupătorului, eră liberat față de statul creditor, dacă dovedea că fusese silit să facă această plată.

Astfel, când în 1495 regele Franței Carol al VIII-lea străbătù Italia pentru a repune pe tronul Neapolului casa de Anjou, partizanii casei de Aragon fură siliți să plătească Francezilor datoriile pe cari le aveau către stat. În urmă, casa de Aragon își recăpătă tronul, și atunci s'a întrebat dacă cei ce plătiseră Francezilor, plătiseră bine. Un mare jurisconsult de pe acele vremuri, *Malhaeus*, consultat, răspuse: că acei cari fuseseră siliți să plătească și nu putuseră rezistă, plătiseră bine și deci erau liberați ¹⁰⁾.

(Va urmă).

GEORGE MEITANI

9) Vattel, op. cit., II, p. 427.

10) Calvo, op. cit., III, p. 244.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA II

Audiența dela 29 Octombrie 1908

Președința d-lui N. Mandrea, președinte

Th. C. Lapatti cu Maria P. Grădișteanu și alții

DOTĂ.— IMOBIL DOTAL.— INALIENABILITATEA LUI.— OBLIGAȚIUNI CONTRACTATE ASUPRA IMOBILULUI DOTAL.— NULITATEA LOR.— ART. 1248 CODUL CIVIL.

REGIM DOTAL.— CARACTERUL DOTALITĂȚII IMOBILULUI.— VENITURI.— CLAUZA DE NEURMĂRIRE.— OMISIUNE ASAPRA ACESTUI PUNCT.— DACĂ ESTE ESENȚIALĂ.—ART. 1283 ȘI 1284 COD. CIVIL.

1° Scopul inalienabilității dotale fiind nu numai ca femeea să poată conserva imobilul dotal în timpul căsătoriei, dar și ca să-l poată găsi intact la soluțiunea ei, urmează că inalienabilitatea dotală

5) Art. 48 Conv. de la Haga. Reg. Leg. și Obs. Răzb. din 1899 și 1907.

6) Op. cit., p. 601.

7) Pradier-Fodéré sur Vattel, II, p. 422.

8) Bonfils, op. cit., p. 602. În același sens. Puffendorf, *De jure*, T. 8. Cap. 6. Burlamaqui, *Droit de la nature*, P. III, Ch. 7 și 8. Sainte Croix, *Des anciens gouvernements*, p. 52. Wolff, *Jus gentium*, Ch. 863.

nu poate consista numai într'o indisponibilitate a imobilului în timpul căsătoriei, ci într'o adevărată incapacitate a femeii de a înstrăina direct sau indirect imobilul dotal. Această prohibițiune atrage după sine incapacitatea de a contracta obligațiuni cari să se poată executa asupra imobilului dotal și, prin urmare, în cazul când asemenea obligațiuni ar fi contractate, ele vor fi nule și nu se vor putea executa asupra imobilului dotal nici după desfacerea căsătoriei.

2° Clauza din actul dotal care declară că veniturile imobilului nu vor putea fi urmărite pentru datoriile soțului anterioare căsătoriei, neputând schimba întru nimic caracterul și consecințele acelei imobil, urmează că omisiunea instanței de fond de a se pronunța asupra acestui punct nu este esențială.

No. 187. — Respins, recursul făcut de Th. C. Lipatti în contra deciziei Curței de apel din București, sect. II, No. 28 din 1907, dată în proces cu Maria P. Grădișteanu și alții.

S'au ascultat : d-l avocat M. Morțun, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat P. Grădișteanu, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Violarea art. 1248 cod. civ. și omisiune esențială. Căsătoria d-nei Maria P. Grădișteanu cu fostul ei soț C. Ștefănescu-Savigny, fiind desfăcută prin moartea acestuia, iar datoria constatată prin sentința No. 1077 din 1900 fiind contractată solidar de ambii soți, către def. C. A. Lipatti, după desfacerea acelei căsătorii, veniturile imobilului dotal puteau fi urmărite, căci pe de o parte uzufructul legal al soțului încetase, și de altă parte ele nu mai serveau la sarcinile căsătoriei. Femeia dobândind acele venituri în patrimoniul său, ele devin gajul comun al tuturor creditorilor săi, aceasta mai cu seamă când, în speță, din actul dotal rezultă că veniturile imobilului constituit dotă se puteau întrebuința la plata datoriilor ambilor soți contractate în timpul căsătoriei. Judecând altfel și desființând poprirea pe arenda moșiei Balaci, proprietatea d-nei Grădișteanu, făcută în mâinele arendașilor Deonisie și Ap. Fundo, instanța de fond a violat textul și spiritul art. 1248 codul civil și a comis un evident exces de putere, omițând de a discuta clauza respectivă din actul dotal, care prevede inalienabilitatea veniturilor dotale numai pentru datoriile soțului anterioare căsătoriei».

Având în vedere deciziunea supusă recursului, prin care curtea de apel din București sect. II, adoptă în totul faptele și motivele din sentința tribunalului Ilfov sect. comercială No. 139 din 1906;

Având în vedere că, din această sentință, se constată că, efectuându-se după cererea creditorului C. A. Lipatti, poprire în mâinele d-lor Dionisie și Apstol Fundo, Alex. și Mihail Polizu-Micșunești, pe orice sume de bani vor avea de plătit d-nei Maria P. Grădișteanu, până la concurența sumei de 17000 lei prevăzută în sentința tribunalului Ilfov sect. comercială No. 1077 din 1900 în-

vestită cu formula executorie, d-na Grădișteanu a făcut contestație la acea poprire, pe motiv că moșia Balaciu, asupra căreia se făcea urmărirea, eră dotală pe când s'a contractat datoria către Lipatti, așa că veniturile acelei moșii nu pot fi urmărite;

Că tribunalul, judecând contestația, a admis'o în parte, a ordonat ridicarea poprirei efectuate în mâinele lui Dionisie și Apostol Fundo, precum și acea efectuată în mâinele lui Al. și Mihail Polizu-Micșunești, însă această din urmă numai pentru suma de 6000 lei, menținând poprirea pentru restul sumei ce contestatoarea are să ia dela acești din urmă, în baza deciziei curței de apel din București sect. I cu No. 123 din 1908;

Având în vedere că nu s'a contestat de părți că moșia Balaciu pe veniturile căreia s'a efectuat poprirea în mâinele arendașilor Fundo, a fost constituită dotă contestatoarei la prima ei căsătorie cu Ștefănescu-Savigny și că sentința executorie cu No. 1077 din 1900, consfințește drepturile creditorului Lipatti născute în timpul acestei căsătorii; că, de asemenea, prin decizia Curței de apel cu No. 123 din 1903, contestatoarea a obținut dela erezii soțului său Ștefănescu-Savigny, după desfacerea căsătoriei prin moartea acestuia, obligațiunea de a-i plăti, între altele, și 6000 lei reprezentând valoarea unei păduri de pe moșia Balaciu, avere dotală, pădure vândută, în timpul căsătoriei, de Savigny, fără drept;

Având în vedere că cestiunea de drept supusă judecăței prin motivul de casare este a se ști, dacă creditorii cu drepturi născute în timpul căsătoriei, pot urmări, după desfacerea căsătoriei, veniturile imobilului constituit dotă la contractarea acelei căsătorii;

Având în vedere că scopul inalienabilităței dotale este nu numai ca femeia să poată conserva imobilul în timpul căsătoriei, dar și ca să-l poată găsi intact la disoluțiunea căsătoriei;

Considerând că, pentru atingerea acestui scop, inalienabilitatea dotală nu poate consista numai într'o indisponibilitate a imobilului în timpul căsătoriei, ci într'o adevărată incapacitate a femeii de a înstrăina direct sau indirect imobilul dotal;

Că prohibițiunea de a aliena atrage și incapacitatea de a contracta obligațiuni cari să se poată executa asupra imobilului dotal, căci altfel înstrăinarea s'ar putea face indirect prin contractare de obligațiuni;

Considerând că această stare de incapacitate atrage nulitatea obligațiunilor contractate în timpul căsătoriei în ceea ce privește imobilul dotal, și că prin urmare aceste obligațiuni nu pot fi executate asupra acelu imobil nici după disoluțiunea căsătoriei;

Că pentru aceleași motive asemenea obligațiuni nu pot fi executate nici asupra veniturilor imobilului dotal;

Că dacă, în timpul căsătoriei, prisosul veniturilor peste sarcinile căsătoriei pot fi urmărite de creditorii soțului, este că acel prisos aparține soțului;

Că, din contră, după disoluțiunea căsătoriei, veniturile întregi aparțin soției, care este în drept a găsi imobilul său dotal intact, drept care ar fi în mare parte zădărnicit, dacă ar fi privată de veniturile aceluși imobil;

Considerând că, clauza din actul dotal care declară că veniturile imobilului nu vor putea fi urmărite pentru datorile soțului anterioare căsătoriei, nu poate schimba întru nimic caracterul și consecințele dotalității aceluși imobil și că prin urmare omisiunea instanței de fond de a se pronunța asupra acestui punct nu este esențială.

Asupra motivului II de casare:

II. «Omisiune esențială și violarea art. 1283 și 1284 cod. civil. Prin concluziunile orale și scrise, am cerut în subsidiar ca judecata să țină seamă că la noua căsătorie cu d-l P. Grădișteanu, debitoarea nu și-a mai constituit dotă moșia Balaci, și că sarcinile căsătoriei actuale sunt cu îndestulare acoperite din alte venituri ale soților, prin urmare am cerut să se mențină urmărirea făcută, cel puțin pe o parte din arenzile menționatei moșii, adică pe atât cât ar prisosi peste sarcinile menajului, potrivit art. 1284 cod. civ., după care, în lipsă de convențiune dintre soți, partea contributivă a femeii la sarcinile căsătoriei este numai de a treia parte a veniturilor sale. Instanța de fond a omis însă cu desăvârșire de a discuta și a se pronunța asupra acestui mijloc de apărare, omisiune care este esențială, pentru că dacă ar fi aplicat dispozițiunile art. 1283 și 1284 cod. civ., poprirea trebuia validată cel puțin pe $\frac{2}{3}$ parte din veniturile urmărite».

Considerând că, pentru cuvintele arătate asupra primului motiv, veniturile imobilului dotal neputând fi urmărite, este indiferent a se ști sub ce regim e contractată a doua căsătorie a d-nei Grădișteanu, precum și dacă acele venituri trec sau nu peste sarcinile căsătoriei.

Că, prin urmare, omisiunea de a se pronunța asupra acestui punct nu este esențială și că și acest motiv urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II

Audiența din 28 Maiu 1908

Președința d-lui I. E. Dobrescu, președinte

Alexandrina Em. Grădișteanu cu Gr. Em. Grădișteanu și alții

ACȚIUNE ÎN REVENDICARE. — RESTITUIREA IMOBILULUI ÎNSTRĂINAT. — OBIECT PRINCIPAL AL LITIGIULUI. — ANULAREA ACTULUI DE ÎNSTRĂINARE. — ÎNCHEERE A TRIBUNALULUI. — REZOLVAREA FONDULUI. — ATACARE PRIN APEL. — ADMISIBILITATE. — ART. 323 PR. CIVILĂ.

Intr'o acțiune în revendicare, în care se cere anularea actului de transmiterea imobilului către părât și restituirea acestui imobil reclamantului, nu ne aflăm față de o acțiune în revendicare propriu zisă, așa că obiectul principal al litigiului nu este restituirea imobilului, ci anularea actului de înstrăinare, și delăsarea imobilului nu este decât o consecință a admiterii cererei de anulare.

Dacă tribunalul, într'o asemenea acțiune, printr'o încheere a sa, anulează actul de înstrăinare,

fără de a se pronunța în acelaș timp și asupra restituirii imobilului reclamantului, această încheere nu poate fi considerată numai ca premergătoare și nesusceptibilă de apel, în sensul art. 323 pr. civilă, ci ca o hotărîre care a rezolvat în mod definitiv însăș fondul procesului, și deci susceptibilă de apel, independent de hotărîrea ce ar pronunța tribunalul mai târziu, în care să se coprindă și delăsarea imobilului, și care nu este decât consecința firească a primei încheeri.

No. 2571.— S'au prezentat: apalanta, asistată de d-nii avocați Take Ionescu și Capeleanu; intimații Gr. Em. Grădișteanu, în persoană, S. C. Cristodulo și I. Stavrescu, prin d-l avocat Valerian; Weisengrün & Reis, prin d-l avocat M. Gaster; Societatea Creditului funciar rural, prin d-l avocat Gr. Vulturescu.

Curtea,

Având în vedere deciziunea Inaltei Curți de casație cu No. 228 din 1907, prin care căsându-se deciziunea No. 67 din 1905 a Curței de apel din Craiova secț. I, s'a dispus trimiterea în judecata acestei Curți a apelului făcut de Alexandrina Grădișteanu, contra hotărîrii tribunalului Romanați din 14 Iunie 1902,¹⁾

Având în vedere incidentul de inadmisibilitate a acestui apel, pe motivul că hotărîrea tribunalului n'ar fi o hotărîre definitivă, ci o hotărîre premergătoare, în sensul art. 323 pr. civilă;

Având în vedere că prin acțiunea introdusă înaintea primei instanțe de Gr. Em. Grădișteanu, contra Alexandrinei Grădișteanu, cel dintâiu a cerut revindicarea moșiei Străjești din județul Romanați, întemeindu-și dreptul său pe un act de donațiune al apelantei, și în acelaș timp cerea ca, în cazul când apelanta ar opune un act de revocare al acelei donațiuni, acel act de revocare să fie anulat pentru viciul de formă; că, la această acțiune, Alexandrina Grădișteanu a opus o cerere reconvențională, cerând ca în cazul când reclamantul ar obține câștig de cauză, să fie obligat a-i plăti 110.000 lei, echivalentul îmbunătățirilor și dgrevărilor făcute de ea imobilului; că în acest proces a intervenit și Creditul rural, spre a i se respecta ipoteca constituită de apelantă asupra moșiei în litigiu; că la 14 Iunie 1902, Tribunalul a admis cererea de anularea actului de revocare a donațiunii, anulând acest act; a admis apoi intervențiunea Creditului, menținând ipoteca consimțită de Alexandrina Grădișteanu asupra moșiei în litigiu, și în fine, a admis în principiu și cererea reconvențională, iar spre a se statua și asupra fondului cererei reconvenționale, tribunalul amânând afacerea, a dispus chemarea reclamantului personal la interogator; că această hotărîre a tribunalului fiind comunicată de intimat Alexandrinei Grădișteanu, aceasta a făcut apelul astăzi

1) Vezi *Dreptul* No. 5 din 1909.

în discuțiune; că, în urmă, la 21 Martie 1903, tribunalul pronunțând hotărîrea cu No. 225, a admis cererea reconvențională, obligând pe intimat la plata sumei de 110.000 lei, după ce a reprodus însă din nou, în dispozitivul acestei hotărîri, dispozitivul hotărîrii din 14 Iunie 1902, cu adausul însă, și aceasta după chiar cererea apelantei, ca ea să delase în stăpînirea intimatului — care lipsește chiar la acea înfățișare — moșia în discuțiune;

Considerând că acestea fiind faptele, este a se ști dacă hotărîrea tribunalului din 14 Iunie, a rezolvat definitiv însăși fondul procesului, și deci, dacă ea este susceptibilă de apel;

Considerând, mai întîiu, că din modul cum s'a formulat și discutat acțiunea înaintea primei instanțe, cerându-se anularea actului de revocare a donațiunii și restituirea către intimat a moșiei pe care apelanta o stăpînea în virtutea acestui act, rezultă că această acțiune nu poate fi calificată ca o acțiune propriu zisă în revendicare — cum pretinde intimatul — căci ceea ce caracterizează aceste acțiuni este, că ele în principiu se îndreptează contra unui deținător, cu care, acel ce revendică nu a încheiat direct nici un act juridic a cărui nulitate să o ceară în urmă; ci fi opune tocmai acte juridice, încheiate cu alte persoane, cari, dacă au fost adevărate proprietare, i-au transmis dreptul lor față de toată lumea, fiind vorba de un drept real, care implică existența unei obligațiuni, opozabilă tuturor, adică chiar și acelora cari nu figurează direct în aceste acte cari transmit drepturi reale;

Considerând că, astfel fiind, în cazul de față nu poate fi vorba decât de o acțiune în nulitate a actului de revocare a donațiunii cu consecința juridică și urmarea firească — către care în definitiv tinde — a restituirei imobilului prevăzut în acel act, acțiune care, întocmai ca și acțiunea în rescisiune, în revocațiune sau altele analoage, nu poate fi confundată cu o acțiune propriu zisă în revendicare, pentru considerațiunea arătată cum și pentru motivul că până la desființarea actului juridic intervenit între părți, el urmează să-și producă efectele legale și împiedică deci ca proprietatea imobilului prevăzut în acel act, să reșadă în persoana aceluia care-l reclamă ca proprietar;

Considerând că astfel stabilit caracterul acțiunii în discuțiune, urmează incontestabil că tribunalul la 14 Iunie 1902, pronunțând anularea actului de revocarea donațiunii, intervenit între părțile litigante, a rezolvat în mod definitiv însăși fondul procesului;

Considerând de altfel, că independent de calificarea juridică ce s'ar atribui prezentei acțiuni, este cert că, înaintea tribunalului, toată discuțiunea, întregul proces, s'a desvîluit exclusiv asupra chestiunii actului

de revocare a donațiunii, așa că obligațiunea de delăsare a imobilului nu eră decât o consecință neapărată a anulării acelui act și încetase pentru tribunal de a fi litigioasă;

Că însuș tribunalul a înțeles lucrurile tot astfel, de oarece după ce a pronunțat nulitatea actului de revocare a donațiunii, a statuat apoi asupra soartei actului de ipotecă, consimțită de apelantă în favoarea Creditului, pe când eră proprietară a acestei moșii, în virtutea actului acum anulat, ceea ce învederează că tribunalul a înțeles că apelanta încetase de a mai fi proprietară asupra moșiei prevăzută în actul ce anulasă;

Că ceva mai mult, tribunalul tot prin hotărîrea atacată cu apel, a admis în principiu și cererea reconvențională a apelantei, recunoscându-i astfel dreptul la despăgubiri pentru îmbunătățiri, și aceasta tocmai pentru motivul că tribunalul înțelegea că proprietatea moșiei în discuțiune nu mai aparține apelantei, și ca urmare îi recunoaște dreptul la valoarea îmbunătățirilor aduse acelui imobil;

Că, în fine, faptul că tribunalul însuș privise ca definitiv rezolvat litigiul dintre părți asupra proprietății moșiei Strejești, se confirmă și prin împrejurarea că în hotărîrea a doua, după ce reproduce întregul dispozitiv al hotărîrii dintîi, acea atacată acum cu apel, adaugă apoi, și aceasta după cererea însăși a apelantei și în lipsa intimatului, obligațiunea de restituire a imobilului, ceea ce invederat nu ar fi putut face, dacă nu găseă că chestiunea proprietății moșiei fusese definitiv rezolvată prin hotărîrea anterioară, astăzi în discuțiune;

Că, de altmintrelea, însăși părțile au privit lucrurile tot astfel, căci intimatul care ridică astăzi incidentul de inadmisibilitatea apelului, a comunicat el însuș apelantei hotărîrea tribunalului aceasta tocmai fiindcă recunoște că este susceptibilă de apel;

Că astfel fiind, pentru toate considerațiile expuse, hotărîrea tribunalului nu poate fi considerată ca o hotărîre premergătoare, în sensul art. 323 proc. civ., ci ea este o adevărată hotărîre definitivă, care poate fi atacată cu apel și, astfel fiind, incidentul ridicat de intimat, urmează a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge incidentul.

Semnați: I. E. Dobrescu, Em. Anastasiu, D. A. Mavrodin,
N. Procopescu.

Audiența d. la 6 Noembrie 1908

Președînța d-lui I. E. Dobrescu, președinte

Alexandrina Em. Grădișteanu cu Creditul funciar rural și alții

DONAȚIUNE.—ACT DE.—CARACTER ESENȚIAL.—TRANSMISIUNEA SAU RETRANSMISIUNEA UNUI BUN CU TITLU GRATUIT.—EFECTELE UNUI ASEMENEA ACT.—AUTENTIFICARE.—CONDIȚIUNE ESENȚIALĂ.—ART. 813 CODUL CIVIL.

Orce act, care are de efect de a transmite sau

retransmite altei persoane un bun oarecare cu titlu gratuit, oricare ar fi denumirea ce s'a dat actului de părți, el constituie o donațiune, și prin urmare, ca un asemenea act să-și poată produce efectele sale, trebuie să fie investit cu toate formele autenticității cerute de lege pentru existența lui (art. 813 codul civil).

No. 341.— Alexandrina Em Grădișteanu a făcut apel în contra sentinței pronunțată de tribunalul Romanați în ziua de 14 Iunie 1902, în proces cu Creditul funciar rural și alții.

S'au ascultat: d-l avocat Take Ionescu, pentru apelantă; d-l avocat C. Cernescu, din partea Creditului.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Alexandrina Em. Grădișteanu în contra sentinței civile pronunțată de Tribunalul Romanați în ziua de 14 Iunie 1902, apel trimis în judecata acestei Curți prin decizia No. 228 din anul 1907, a Înaltei Curți de casație și justiție secția I, care a casat decizia Curței de apel din Craiova secția I cu No. 67 din 1905¹⁾;

Având în vedere că, prin actul autentificat de Tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 155 din 12 Septembrie 1886, Alexandrina Em. Grădișteanu dăruiește chiar de atunci și în mod irevocabil fiului său Grigorie Em. Grădișteanu, care acceptă prin acelaș act, partea sa din moșia Străjești, situată în comuna Străjești, districtul Romanați;

Că, după trecere de un an, prin actul autentificat de acelaș Tribunal la No. 5149 din 22 Octombrie 1887, intitulat «Act de revocare și de anulare», donatoarea Alexandrina Em. Grădișteanu și donatarul Grigorie Em. Grădișteanu revenind asupra donațiunii din 12 Septembrie 1886, declară, prima: «.....de comun acord am convenit de a revocă și anulă această donațiune în tot coprinsul și efectele ei, rămânând iarăși eu Alexandrina Grădișteanu singură și exclusivă stăpână și proprietară a moșiei dăruită cu actul de donație de mai sus....», iar secundul, care în intervalul dela acceptare, făcuse, ca proprietar exclusiv al moșiei Străjești, diferite acte de dispoziție, declară: «subsemnatul Grigorie Grădișteanu aprob și consimt la toate cele de mai sus, declarând la rândul meu nulă și revocată donațiunea făcută în favoarea mea prin actul autentificat de tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 155 din 12 Septembrie 1886, declarând în acelaș timp pe mama mea proprietara moșiei Strejești»...;

Că, în urmă, la 1 Aprilie 1902, Grigorie Em. Grădișteanu intentă contra Alexandrinei Em. Grădișteanu, acțiune în anularea actului de revocare și de anulare din 22 Octombrie 1887, și revendicarea moșiei Stre-

jești, dobândită de el prin donațiunea din 12 Septembrie 1886, proces în care intervin Weissengrün et Reiss în ziua de 6 Aprilie și Prima Societate de credit funciar român din București la 11 Iunie acelaș an, în calitate de creditori, cei d'întâi, ai lui Grigorie Em. Grădișteanu, și cea din urmă, a Alexandrinei Em. Grădișteanu;

Că, în fine, prin sentința apelată, Tribunalul Romanați, considerând convențiunea din 22 Octombrie 1887 ca o donațiune între vii, nefinvestită cu forma autentică, întru cât unul din exemplarele actului, și anume acel păstrat în dosarul Tribunalului, n'a fost subscris de Grigorie Em. Grădișteanu, admite acțiunea acestuia și intervenția Primei Societăți de credit funciar român din București, anulează actul de revocare și de anulare din 22 Octombrie 1887, și menține ipotecile Creditului funciar înscrise asupra acestei moșii la No. 77 din 1887 și N. 121 din 1897;

Considerând că, prin efectul donațiunii din 12 Septembrie 1886, moșia Străjești fiind, conform art. 801 c. civ., irevocabil esită din patrimoniul donatoarei Alexandrina Em. Grădișteanu și intrată în patrimoniul donatarului Grigorie Em. Grădișteanu, din momentul acceptării donațiunii, 12 Septembrie 1886, proprietatea acestui imobil nu mai poate reveni numitei donatoare, decât prin unul din modurile de dobândire și transmitere a proprietății bunurilor, prevăzute de art. 644 și 645 c. civ.;

Considerând că, convențiunea din 22 Octombrie 1887, având de scop și de efect de a retransmite, cu titlu gratuit, donatoarei Alexandrina Em. Grădișteanu proprietatea moșiei Străjești, constituie, oricare ar fi denumirea ce i s'a dat de părți, o donațiune între vii directă care, spre a putea produce efectul său, trebuie investită cu toate formele cerute de lege pentru existența acestui contract solemn, iar nu o donațiune indirectă sau deghizată, or o simplă renunțare, cum se susține de apelantă. (Cas. I No. 155 B. 1888 pag. 591);

Considerând că, pentru motivele din sentința apelată, pe care Curtea le adoptă, actul din 22 Octombrie 1887, prin care s'a făcut această retrodonațiune, fiind nul ca act autentic, proprietatea moșiei Străjești nu s'a retransmis donatoarei Alexandrina Em. Grădișteanu, ci a rămas tot asupra donatarului Grigorie Em. Grădișteanu;

Că, astfel fiind, apelul de față prin care Alexandrina Em. Grădișteanu ținde la respingerea acțiunii intentate contra sa, se găsește nefondat și, ca atare, urmează a fi respins, confirmându-se în totul sentința apalată;

Pentru aceste motive, în majoritate, respinge apelul.

Semnați : V. Pretorian, M. Gr. Ciocărdia, Gh. Buzdugan,
D. A. Mavrodin,

1) Vezi *Dreptul* No. 5 din 1909.

Opiniune

Având în vedere apelul făcut de Alexandrina Em. Grădișteanu în contra sentinței civile pronunțată de tribunalul Romanați, în ziua de 14 Iunie 1902, apel trimis în judecata acestei Curți prin decisiunea cu No. 228 din 1890 a Inaltei Curți de casațiune și justiție secția I, care a casat decisiunea cu No. 67 din 1905 a Curței de apel din Craiova secția I;

Având în vedere că acest apel se sprijină pe următoarele două motive și anume: 1) că actul de revocare și de anulare a donațiunii, nu este un act de donațiune propriu zis și deci nu este supus necesității autentificării pentru validitatea lui; și 2) că chiar de ar fi nevoie de un act autentic, actul de revocare și de anulare a donațiunii, este un act autentic investit cu toate formele legale și prin urmare nu poate fi anulat.

In ce privește primul motiv:

Având în vedere că, de și art. 813 c. c. dispune că toate donațiunile se fac prin act autentic, totuși din această singură dispozițiune nu rezultă necesarmente că donațiunile ce n'ar fi făcute prin act autentic sunt nule, căci din mai multe dispozițiuni ale codului civil rezultă că formalitățile riguroase prescrise de acest articol nu se aplică decât donațiunilor propriu zise, adică acelor acte care constată în mod evident voința părților de a face o donațiune, iar nu și acelor liberalități cari consistă numai în renunțarea donatorului la drepturile ce-i aparțin în favoarea altor persoane, adică acelor donațiuni făcute «in favorem»; cu alte cuvinte, că forma autentică nu este de esența donațiunilor și aceasta se învederează: 1) din dispozițiunile art. 751 c. c., unde se dispune că raportul între coerezi se face de tot ce au primit, prin dar, atât direct, cât și indirect, ceea ce dovedește că darul indirect deși nu este supus formelor solemne, nu este nul, ci valabil și numai raportabil când donatorul n'a dispus altfel; 2) din dispozițiunile art. 1138 c. c., după care remiterea voluntară a titlului lasă a se presupune remiterea datoriei, care remitere poate să fie făcută și cu titlu gratuit, fără ca legea să supue acest din urmă caz la forma unui act autentic; 3) din dispozițiunile art. 812 și 940 c. c., cari recunosc implicit că donațiunile deghizate sub forma unui contract oneros, sunt valabile când sunt făcute în favoarea unei persoane capabile, fără a fi îmbrăcată cu forma solemnă a actului autentic; și, în fine, din dispozițiunile formale ale art. 1642 c. c., după care când se stipulează o rentă viageră în favoarea unei a treia persoane ce n'are nici un drept la rentă, ceea ce întrunește însușirile unei liberalități, totuși aceasta nu este supusă formelor stabilite pentru donațiuni;

Având în vedere că jurisprudența admite fără

ezitare, că liberalitățile făcute pe cale de renunțare, adică donațiunile «in favorem», sunt scutite de necesitatea formei autentice (Supl. Dalloz 362 «Dispositions entre vifs», Fuziér-Hermans sub art. 931 pag. 552, Demolombe, vol. XX No. 82 și 83, Aubry et Rau, vol. 7 § 659, nota 8);

Având în vedere că rămâne a se vedea dacă actul intitulat «revocare sau anulare» autentificat de tribunalul Ilfov la No. 5149 din 1887, coprinde o donațiune propriu zisă, după cum decide majoritatea Curții, sau coprinde o simplă renunțare făcută de Gr. Em. Grădișteanu;

Având în vedere că din titlu și coprinsul acestui act, rezultă evident că părțile au voit să anuleze, iar nu să facă o donațiune, și că prin această anulare, nu făceau altceva decât constatau renunțarea lui Gr. Em. Grădișteanu în mod gratuit și în favoarea mamei sale la drepturile ce dobândise dela aceasta prin actul de donațiune autentificat la No. 155 din 1886; căci, în adevăr, prin actul de revocare părțile declară: «de comun acord am convenit de a se revoca și anulă această donațiune, în tot coprinsul și efectele ei, rămânând iarăși eu Alexandrina Em. Grădișteanu, singură și exclusivă stăpână și proprietară a moșiei dăruită», ceea ce învederează că, în speță, nu este vorba de o donațiune propriu zisă, ci de o liberalitate indirectă pe cale de renunțare, adică de o donațiune «in favorem», care poate să fie făcută sau prin act autentic, sau prin act sub semnătură privată;

Având în vedere că este necontestat că actul care constată această liberalitate, este subsemnat de Gr. Em. Grădișteanu, cât și de Alexandrina Grădișteanu, și ca atare este valabil.

In ce privește cel de al doilea motiv:

Având în vedere că actul de revocare și anulare, aflat în mâinile Alexandrinei Grădișteanu, este semnat de părți și investit cu toate formele cerute de legea autentificării actelor, cel de al doilea exemplar însă aflat în tribunal, deși investit cu aceleași forme, nu este însă semnat de Gr. Em. Grădișteanu, chestiunea dar pusă în discuțiune este aceea de a se ști, dacă actul autentic aflat în mâna părții face completă dovadă de ceea ce el constată, sau n'are nici o valoare juridică atunci când se dovedește că exemplarului rămas în tribunal îi lipsește semnătura uneia din părți cerută de lege;

Având în vedere că formele esențiale, fără de care actul n'ar putea valora ca act autentic, sunt: prezentarea părților înaintea autorității competente cu actul ce vor să legalizeze, în persoană sau prin procuratori cu procuri în regulă, constatarea identității părților cari se prezintă cu actul, citirea actului în auzul lor de către funcționarul public, luarea declarațiunilor părților că cele coprinse în act sunt cu

consimțământul lor, că actul este subscris de dănsese, sau că nu știe subscris, și că exemplarul rămas la dosarul tribunalului s'a subscris de părți în prezența judecătorului care instrumentează; constatarea tuturor acestora într'un proces-verbal subscris de judecătorul și de grefierul cari au instrumentat și transcrierea acestui proces-verbal din josul actului ce este a se legaliza sub propria semnătură a aceluiași funcționari cari au instrumentat;

Având în vedere că judecătorul care a dat autenticitatea actului de revocare și anulare, constată prin procesul-verbal trecut în josul ambelor exemplare că toate formalitățile esențiale cerute de lege sub pedeapsă de nulitate, sunt îndeplinite;

Având în vedere că omisiunea d'a nu fi subsemnat de Gr. Em. Grădișteanu și exemplarul rămas la dosar, nu poate atrage nulitatea celui de al doilea exemplar original aflat în mâna părții, care este investit cu toate formele legale, căci ar fi a se admite că ființa exemplarului din mâna părții să atârne de existența și validitatea exemplarului din dosar, ceea ce ar fi în contra voinței legiuitorului, care a voit, contrar sistemului din trecut, ca amândouă exemplarele să formeze, fiecare în parte, câte un original cu vicia distinctă unul de altul;

Că, dacă s'ar admite eă cele două exemplare ar constitui un singur act original, în acest caz, originalul din mâna părții n'ar putea face prin el însuși credință înaintea justiției și ar trebui să se presinte odată cu acesta și exemplarul aflat în tribunal, lucru inadmisibil, ținând socoteală că exemplarul din dosar s'ar afla în diferite tribunale și unele chiar distruse sau dispărute;

Având în vedere că omisiunea d'a nu fi subsemnat de Em. Grădișteanu și exemplarul din dosar, provenind din neglijența judecătorului care a instrumentat actul și care eră obligat să observe ca și acest exemplar să fie subsemnat în prezența sa de părți, nu poate vătăma întru nimic drepturile apelantei, întru cât voința părților de a face actul și a-l investi cu forma autentică și buna lor credință că acest act a fost investit de judecată cu toate formele cerute, rezultă și din împrejurarea că Gr. Em. Grădișteanu imediat după autentificare a dat procură autentică avocatului său, Mihail Pală, să transcrie acest act la tribunalul Romanați în circumscripția căruia se afla situat imobilul;

Că, prin urmare, și acest al doilea motiv devine întemeiat;

Pentru aceste motive, sunt de părere să se admită apelul, să se reformeze sentința tribunalului și să se respingă acțiunea intentată de Em. Grădișteanu în contra d-nei Alexandrina Em. Grădișteanu.

Semnat, I. E. Dobrescu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN FURNES (Belgia)

AUTORIZARE MARITALĂ.— CAZUL CÂND BĂRBATUL ESTE ÎN IMPOSIBILITATE DE A-ȘI MANIFESTA VOINȚA SA. — ÎNLOCUIREA AUTORIZĂRII BĂRBATULUI PRIN ACEA A JUSTIȚIEI.— ART. 222 COD. CIV. FR. (204 COD. CIV. ROM.).

Dispoziția art. 222 din codul civil fr. (204 c. civ. rom.), care permite justiției, în caz de interdicția bărbatului, de a înlocui autorizarea acestui din urmă, fiind pur enunciativă, se aplică în toate cazurile în care bărbatul este în imposibilitate absolută de a-și exercita drepturile sale de soț.

(Din *la Flandre judiciaire*).

Observație. — Autorizarea necesară femeii măritate se dă, după unii, de justiție, nu numai atunci când bărbatul este interzis, dar și atunci când el se găsește în imposibilitate de a-și manifesta voința sa, când, de exemplu, fără a fi interzis, se găsește internat într'o casă de sănătate, conform legei asupra alienaților din 15 Decembrie 1894. Vezi în acest sens, Planiol, III, 295; Mourlon, I, 780; Massé-Vergé, I, § 134, p. 237, nota 40; Thiry, I, p. 308; Acollas, I, p. 242; Aubry et Rau, V, § 472, p. 147, text și nota 40 (ed. a 4); Pand. fr. *Mariage*, I, 2116; Répert. Sirey v^o *Autor. de femme mariée*, 267; tribunalul Gand, *Flandre judiciaire* din 1891, No. 33 și din 1903, No. 12: *Cr. judiciar* No. 5 din 1906. — *Contră*: T. Huc, II, 270; Demolombe, IV, 225; Laurent, III, 130; Baudry et Fourcade *Personnes*, II, 2284. Cpr. C. Gand, D. P 74. 2. 153. Vezi asupra acestei controverse, D. Alexandreseu, I, p. 778, 779, text și nota 4 (ed. 2-a).

BIBLIOGRAFIE

A apărut tom. III (ediția 2-a) din **Comentariile Dreptului civil**, de d-l profesor D. Alexandresco.
Acest volum, de peste 1000 pag., cuprinde *Interdicția și întreaga Carte a doua din Codul civil*.

Tabla alfabetică și analitică, care însoțește acest volum, este un adevărat repertoriu de jurisprudență și reprezintă o muncă considerabilă.

Prețul 18 lei.

Depozit general: Librăriile L. Alcalay și Socce.

Acei cari s'au abonat la redacția ziarului *Curierul Judiciar*, își vor primi volumul lor dela redacția aceluia ziar, plătind numai prețul abonamentului, adică 15 lei. Tot cu acest preț se poate cumpăra acest volum, adresându-se la autor, în Iași.

GRIGORE V. MANIU. — **Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român**, Volumul III, coprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Joseph Göbl, București, 1908.

Prețul 12 lei.